

***ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА СЛУЖБА
КОСОВСКА МИТРОВИЦА***

**38220 КОСОВСКА МИТРОВИЦА
УЛ.ЦАРА ДУШАНА БР.10
Тел. 028/497-031, Тел/факс 028/497-044
E-mail: pskm@open.telekom.rs
Сајт: psss.rs**

ПОЉОПРИВРЕДНИ БИЛТЕН

Број III бесплатан примерак
МАРТ 2019-Косовска Митровица

САДРЖАЈ БИЛТЕНА

РАТАРСТВО-ПОВРТАРСТВО

- Гајење кукуруза - Зоран Милосављевић дипл.инж.

ВОЋАРСТВО-ВИНОГРАДАРСТВО

- Радови у малињаку до кретања вегетације - Љиљана Гвоздић дипл.инж.

СТОЧАРСТВО

- Тов оваца - Косовка Јакшић дипл.инж.

ЗАШТИТА БИЉА

- Заштитна опрема и руковање пестицидима - Сениша Недељковић дипл.инж.

ЦЕНЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА ПРЕУЗЕТИХ ИЗ СТИПС-а

Поштовани пољопривредни произвођачи посетите интернет страницу www.agorponuda.com, а уколико Ви желите да понудите свој производ на продају обратите се нама.

АГРОПОНУДА –БЕРЗА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА СРБИЈЕ

ГАЈЕЊЕ КУКУРУЗА

Кукуруз спада међу најзначајније ратарске усеве Косовско –Митровачког округа пошто се просечно гаји на око 6-7 хиљада хектара, у различитим производним условима од равничарског до брдско планинског реона. Без повољних агроколошких услова, одговарајуће примене агротехничких мера и правилно одабраног хибрида нема ни високих ни стабилних приноса кукуруза. Ђубрење учествује у формирању приноса са више од 40% у односу на све друге агро мере и управо се интезивност агротехничких мера пољопривредне производње мери применом ђубрива и наводњавања. За формирање одговарајућих приноса земљиште је потребно ђубрити сваке године. Кукуруз са једном тоном зрна и одговарајућом масом кукурузовине изнесе из земљишта просечно: 28,4 кг азота, 10,7 кг фосфора и 31,1 кг калијума /ха. Или за 10 тона зрна потребно је обезбедити: 284 кг азота, 107 кг фосфора и 311 кг калијума /ха. или преко 700 кг./ха НПК-ђубрива . Природна плодност земљишта поправља се применом одговарајуће количине минералних ђубрива. Нормално више ђубрива је потребно на сиромашнијим земљиштима и обратно. Без обзира што кукуруз по својим бијолошким особинама нема велике захтеве за предусевом обавезно га треба гаити у плодореду, посебно после зрнастих махуњача када количина азота може бити мања и за 30-50% а да принос не буде смањен. Просечно се узима да за кукуруз на нашим земљиштима је потребно обезбедити: 120-180 кг азота, 60-120 кг фосфора, 10-100 кг калијума по хектару или 220-400 кг НПК/ха са односом хранива 1:0,5-0,6:0,3-0,5. Употреба органских ђубрива може значајно да смањи употребу минералних ђубрива као и да ублажи сушу. Основни проблеми су : смањени сточни фонд а тиме и недостатак стајњака. А тамо и где има стајњака се греша код количине , времена употребе и посебно код уношења (заоравања) стајског ђубрива које у земљишту има продужно дејство на гајене биљке (3-5) година. Осим тога значајно утиче на садржај органске материје земљишта и степен микробиолошке активности т.ј. разлагање жетвених остатака предсева. Највеће повећање приноса кукуруза стајњак даје при што ранијој примени у лето или рану јесен и заоравање одмах на дубини око 25см. Течни стајњак и осока су знатно корисни уколико се употребе што касније у пролеће , 10-15 дана пред сетву на дубини 8-12 см. Њима се кукуруз може и прихранити током вегетације до фазе 4-6 листа. Без употребе минералних ђубрива нема високих и стабилних приноса. Минерална ђубрива хране биљке а органска земљишта из којег се користе хранива за биљке. Зато органска ђубрива посебно стајњак и жетвени остаци позитивно утичу на храниви фонд земљишта т.ј. поправљају његову природну плодност. Време и начин уношења минералних ђубрива у земљиште је заједно са количином од пресудног значаја за формирање приноса кукуруза. У јесен са основном обрадом најбоље је заорати НПК ђубрива следећих формулација: 10:30:20, 8:24:16, 10:20:20, 12:30:16, 0:30:18 и др. ђубрива са мање или без азота али је проблем што се ова ђубрива налазе тешко на тржишту. У предсетвеној обради земљишта треба унети половину до $\frac{3}{4}$ укупне количине азота. Стартно ђубриво (заједно са сетвом) треба избегавати због отежане сетве, неравномерног распореда ђубрива и плитког уношења фосфорних и калијумових ђубрива. Ова ђубрива слабо се крећу по дубини профила земљишта и најчешће су ван усисне моћи кореновог система кукуруза. На земљиштима слабијих производних својстава, (кисела) земљишта употребљава се КАН или амонијум-нитрат у количини од 150-250 кг/ха. у један до два наврата када кукуруз има 3-4 листа односно 5-6

листова. Постоји више варијанти ђубрења кукуруза а која ће бити примељена зависи од предходно приказаних ситуација. Како су временски услови последњих година такви да је сушни период израженији у току вегетације, из тих разлога препоручујемо сву количину азота у предсетвеном периоду јер су шансе за искоришћавање истог веће.

У борби против суше треба применити све агротехничке мере које имају превентивни карактер као и уложити у системе за наводњавање. -При обради земљишта треба дати предност конзервациској и редукованој обради са што мање прохода машинама и исушивања површинског слоја. -Определити се за хибриде толерантније на сушу као и хибриде краће вегетације. -Пролећну сетву треба обавити што раније уз обавезно ваљање површине ако је земљиште суво. -Ређи склоп биљака по јединици површине. -Минерална хранива већином унети током јесени а остатак унети предсетвено. -Међуредним култивирањем сузбијати корове и одржавати земљиште растресито како би се смањила евапорација. Најефикаснија мера у борби против суше (директна мера) је наводњавање уз поштовање принципа „Надокнадити само онолико колико недостаје!!!“

Саветодавац ратарства-повртарства Зоран Милосвљевић

РАДОВИ У МАЛИЊАКУ ДО КРЕТАЊА ВЕГЕТАЦИЈЕ

Проређивање и везивање изданака треба радити у циљу одабира најбољих изданака за род. Првенствено треба, уколико то није урађено на време, уклонити прошлогодишње изданке који су донели род. Избор изданака ради се непосредно пре кретања вегетације, када су пупољци донекле кренули, па се од ока може оценити који су оштећени или измрзли, а који су најбољи за остављање. Оштрим маказама уклонити до основе све остале сувишне изданке, најчешће пребујне, разгранате, оштећене или слабе, зато што малина формира знатно више изданака него што јој је потребно за обезбеђивање високог приноса и одличног квалитета. Број остављених изданака зависи од сорте и засада, у просеку 5 до 7 по дужном метру са добро развијеним пупољцима, 20 до 25 по целој дужини.

Изабрани изданци привезују за два реда жице, где се њихово прекраћивање на 2 до 3 жива пупољка изнад горње жице врши средином априла месеца, због могућег пада температуре и измрзавања.

Остављени изданци добијају довољно простора, хранљивих материја и светлости за жељени род.

Када у засаду има доста изданака који су се разгранали, њих такође треба орезати, тако да се бочне гране прореде и буду на размаку од 10 до 15 cm једна између друге, а прекрате се на 2 до 3 пупољка. На крају ове резидбе треба да остане 5 до 6 изданака у дужном m, а уколико су слабије бујности максимално 8. Висина прекраћивања се креће на око 170 cm од површине земље.

Полку и Полану, уколико нису већ орезане, што пре по принципу шишања орезати, па када изданци крену на пролеће извршити одабир за род.

Прву обраду треба извршити у рано пролеће, након растурања згорелог говеђег стајњака и NPK ђубрива (уколико то није рађено у јесен након привременог привезивања изданака). Након обраде потребно је да земљиште остане равно, како се

изданци неби оштетили или загрнули. Касније обраде ће се вршити зависно од развоја корова и постојања влаге у земљишту. Са бројем фрезирања не треба претеривати, због ремећења механичког састава земљишта, стварања плужног ђона и изношења влаге. Прва пролећна и последња јесења обрада иду нешто дубље за пар см од оних током вегетације.

Основно ђубрење малине обавља се у касну јесен, током зиме или рано у пролеће пре кретања вегетације. То зависи од типа земљишта, на лакшим земљиштима и на вишим надморским висинама може се вршити и марта месеца. Од органских ђубрива растури згорео говеђи стајњак у оријентационим количинама 20 t/ha. Од минералних ђубрива користити комплексно NPK ђубриво формулације 10:12:26 + 3% MgO или 6:12:24 или 7:14:21 или 8:16:24, а оријентационо количина је у распону од 500-700-900 kg, што зависи од употребљеног стајњака, плодности и интензитета гајења. Кад се ђубриво уноси само у редове са изданцима онда ове норме треба преполовити. Потребно ђубрење, избор и норме најбоље је радити по препоруци након испитаног земљишта путем агрохемијске анализе.

До кретања вегетације крајем марта треба обавити и прво прихрањивање азотним ђубривима, на пример KAN- ом 27%N. Укупна количина у 2 до 3 наврата додавања је оријентационо 400 kg/ha.

Након растурања хранива одмах иде његово уношење у земљиште, при чему је потребно водити рачуна да то буде испред планиране обраде, док уколико је међуредни простор затрављен, плитко окопати у реду где се само и растурило ђубриво.

Пре кретања вегетације по потреби затегнути жице, поправити стубове и наслон, као и урадити ограду.

Саветодавац воћарства и виноградарства Љиљана Гвоздић

ТОВ ОВАЦА

Успех у тову одраслих оваца и интензиван пораст подмлатка за производњу младе јагњетине, зависи од расних својстава, нивоа и пуновредности исхране и старости животиња у време това. За тов се користе одрасле овце излучене из приплода, јагњад у време сисања, рано одбијена јагњад или јагњад нормално одбијена. У зависности од старости животиња и режима исхране, разликујемо тов одраслих оваца, тов јагњади на сиси и тов одлучене јагњади.

Тов одраслих оваца—за ову врсту това користе се старе овце, излучене из приплода због одређених проблема у репродукцији. Одрасле овце немају већих захтева у сварљивим протеинима. У организму одрасле овце одлаже се у току 24 часа свега 5-8гр протеина. Оброк за тов оваца, који траје 70 дана, са телесном масом од 55-65 кг треба да садржи следећа хранива: слама јечма 0,6кг, кукурузна силажа 5 кг, сточна репа 1кг, зрно кукуруза 0,1кг, и сунцокретова сачма 0,1кг. Со у форми пресованих минералних блокова за лизање и воду, треба давати овцама по вољи. Тов одраслих оваца на паши—у тову одраслих оваца паша може представљати једину храну. Дневне потребе оваца у зеленој маси износе 7-8 кг по грлу. Ова количина зелене масе садржи 2-2,4 кг суве материје, са око 1,4 -1,6 XJ, што обезбеђује висок прираст животиња. Тов оваца треба организовати у току читавог пашног периода.

Тов одраслих оваца на паши - омогућава добијање значајних количина овчијег меса, уз

минимални утрошак радне снаге и средстава. Овцама на паши мора бити стално на располагању свежа питка вода. У току летњег периода ова одраслим овцама треба обезбедити 5-6 кг зелене масе и 0,4-0,5 кг концентрата по грлу дневно. Тов се сматра успешним уколико овце на паши за два месеца повећају телесну масу за 6 и више килограма.

Тов оваца у стаји—у стајским условима ова у току лета и јесени, веома добри производни резултати се могу остварити исхраном оваца са пуновредним гранулираним смешама концентрата. Грубо сено и слама, самлевени заједно, уз додатак незнатних количина концентрата у гранулама, овце једу у потпуности, што дозвољава максималне уштеде у исхрани. Прелазак оваца на исхрану искључиво са гранулираном храном, мора бити постепен и у току 2-3 дана. При исхрани оваца у тову са гранулираном храном, дневне потребе у храни износе 2,5-2,7 кг, а просечан дневни прираст достиже 170-200 и више грама.

Интензиван тов јагњаци са концентратима—у бројним земљама света пракса је да се јагњад после боравка на паши пре испоруке на тржиште дотовљавају са зрном житарица. За тов се најчешће користе јагњад касније ојагњена или са мањом тежином. У ову групу долазе и јагњад која су једном или више оута озбиљно оболела, као и она склона инвазији стомачних и плућних паразита. Мала млечност оваца може бити разлог ниских прираста јагњаци, или када су у питању близанци или тројке, без довољно млека. Такође могу бити у питању јагњад која су дефицитарна у једној или више хранљивих материја. Разумљиво је да се од овакве јагњаци не могу очекивати тако високи прирасти као од младе и здраве јагњаци, која могу постићи тежину и кондицију потребну за тржиште још у периоду млечне исхране.

Почетак исхране јагњаци са концентратима—већина одгајивача жели што пре да пређе на комплетну исхрану јагњаци са концентратима. Потребно, је међутим, одређено време за адаптацију, а нарочито за јагњад која су дошла са лошијих природних пашњака, где нису претходно користила веће количине лако доступних угљено хидратних хранива. При прелазу на оброке богате у скробу, за потпуну адаптацију микроорганизама бурага, потребно је одређено време. Ово је нарочито случај када се ради о оброцима на бази зрна кукуруза, пшенице и осталих врста житарица. Брз прелаз на оброке са високим садржајем зрна житарица често доводи до акутне киселе индигестије, као последица недовољне адаптације микроорганизама бурага.

Саветодавац сточарства Косовка Јакшић

Заштитна опрема и руковање пестицидима

Пестициде је неопходно чувати у посебним просторијама, закључане, недоступне деци и далеко од производа који се користе за људску исхрану или за исхрану стоке. Уколико се примети да је код средстава која чувамо дошло до одвајања слојева, згрудњавања, кристализације итд., таква средства не треба користити.

После сваког руковања са пестицидима пажљиво опрати руке и лице, а пожељно је и туширање. За време рада са пестицидима забрањено је јести, пити и пушити, и никако се не сме пити алкохол.

Приликом прскања или орошавања потребно је адекватно се заштитити. Потребно је носити заштитну одећу како би се заштитила кожа и спречило продирање отрова у

организам кроз кожу. Треба користити заштитне наочаре да би се спречио контакт очију са отровом. Као најважнија мера заштите од отрова је спречавање његовог продирања преко органа за дисање, што се чини коришћењем респиратора, полумаски и маски.

Заштитна одећа коју користимо при примени пестицида треба да буде израђена од памука, лана или других материјала који дозвољавају пролазак ваздуха а спречавају пролазак отровних материја. Ову одећу, најчешће комбинезоне, користимо само за рад са пестицидима и перемо је одвојено од друге одеће.

Заштитне наочаре и визир за очи и лице израђују се од провидне пластике. Користе се код прскања високих засада и код припреме течности за прскање. Код прскања високих засада потребно је носити и капу.

Гумене рукавице, огртач и чизме, спречавају деловање нагризајућих пестицида и контакт пестицида са кожом. Заштитне делове одеће израђене од гуме неопходно је чувати од оштећења и директног сунчевог светла. Уколико су рукавице, чизме и огртач оштећени не пружају никакву заштиту.

Респиратори, полумаске и маске користе се за заштиту дисајних путева, и то је опрема на којој се не сме штедети, јер пружа заштиту од отровних гасова и честица. Полумаске и маске могу имати различите врсте филтера у односу на намену, зато је потребно увек користити одговарајуће филтере, а у циљу продужења века трајања филтера могу се користити и предфилтери.

При коришћењу средстава за заштиту биља обавезно је коришћење заштите дисајних органа.

Редослед облачења заштитног одела је да се прво облачи заштитно одело, испод је лака памучна одећа, потом се обувају чизме. Преко чизама се стављају ногавице од одела, да се у случају просипања средства на ногавице течност не би сливала у чизме. Потом се ставља заштитна маска, па наочаре, и на крају се на руке стављају рукавице. Скидање опреме је обрнутим редом, а пре скидања рукавице се, док су још на рукама оперу водом.

Респираторне маске би требало заменити након завршетка посла, у складу са степеном контаминације. Ако у радној средини није велики степен контаминације, могу се користити више пута, а полумаске и доста дуже, при чему су полумаске са променљивим филтерима веома трајне до издржљивости материјала, а мењају се само филтери. Рукавице треба мењати другим паром након два часа ношења, а одбацују се ако су поцепане или пробушене, јер тада не пружају никакву заштиту.

Лична заштитна опрема не захтева посебне мере одржавања. Након употребе треба да се оперу поједини делови ове опреме, обавезно рукавице и чизме. Маске и полумаске се само бришу, као и наочаре или визири. Све се чува на сувом, тамном и хладном месту, заштићено од прашине, до поновне употребе.

Као проблем при коришћењу пестицида јавља се празна амбалажа. Амбалажа представља ризик и неопходно је њено правилно одлагање. При справљању течности за прскање неопходно је амбалажу три пута испрати водом и ту воду додати у течност за прскање и утрошити. Тако испрану амбалажу неопходно је пробушити и то на три места тако да је није могуће поновно користити. Амбалажу не треба бацати на дивље депоније нити спаљивати, већ је потребно скупљати је док се не створе услови за њено безбедно одлагање. Ако је средство за заштиту биља било спаковано у картонску амбалажу или фолију, њу је могуће спаљивати, али само у припремљене јаме на непољопривредном земљишту.

Саветодавац заштите биља **Недељковић Синиша**

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА – ЗЕЛЕНЕ ПИЈАЦЕ ЗА ПЕРИОД
ОД 11.03.-17.03.2019.ГОДИНЕ
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА*

Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	170	160	140
Јабука (остала)	80	40	40
Лимун	150	120	140
Мандарина	200	130	140
Поморанџа	150	95	90
Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	300	-	180
Кромпир	100	70	70
Паприка-шиља	350	-	350
Лук црни	150	90	80
Парадајз	250	-	200
Тиквице	250	250	250
Шаргарепа	100	70	70

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА – КВАНТАШКЕ ПИЈАЦЕ ЗА ПЕРИОД
ОД 11.03.-17.03.2019.ГОДИНЕ
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА*

Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	130	125	130
Јабука (остала)	50	25	25
Лимун	100	100	100
Мандарина	135	110	110
Поморанџа	85	70	65
Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац салатни	130	-	120
Кромпир	60	60	60
Паприка шиља	270	-	-
Лук црни	70	70	70
Парадајз	175	-	160
Тиквице	165	200	170
Шаргарепа	45	50	50

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИВЕ СТОКЕ НА ПИЈАЦАМА ЗА ПЕРИОД
ОД 11.03.-17.03.2019.ГОДИНЕ*
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (дин/кг)	Тежина/узраст	Раса	Београд	Краљево	Ниш
Двиске	све тежине	све расе	220	-	-
Јагњад	све тежине	све расе	320	300	300
Јарад	све тежине	све расе	230	200	200
Јунад	350-480кг	СМ	-	-	-
Јунад	>480	све расе	-	-	-
Козе	све тежине	све расе	140	-	100
Крава за клање	све тежине	СМ	-	150	-
Крмаче за клање	>130кг	све расе	-	100	-
Овца	све тежине	све расе	160	130	150
Прасад	16-25кг	све расе	240	220	220
Телад	80-160	СМ	-	450	-
Товљеници	80-120	све расе	-	130	-
Товљеници	>120кг	све расе	-	110	150
Шиљежад	све тежине	све расе	220	-	-

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИТАРИЦА ЗА ПЕРИОД
ОД 11.03.-17.03.2019.ГОДИНЕ*
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (дин/кг)	Београд	Краљево	Ниш
Кукуруз	20	23,5	20
Пшеница	22	25	22
Сточни јечам	22	26	-

У току три месеца првог квартала 2019.године ПССС Косовска Митровица је на сајту www.agroponuda.com. до издавања овог билтена објавила 10 агропонуда:

- ратарство 2
- воћарство 1
- сточарство 7

www.stips.minpolj.gov.rs

www.agoponuda.com

AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE